

Kommenttikierroksen tulokset

Keskitetyn indeksin muutoksen ja kirjastojärjestelmävaihdosten vuoksi opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hallinnonalan korkeakoulukirjastojen Finnan palvelusopimusta päivitetään. Muutos koskee palvelusopimuksen liitteitä keskitetystä indeksistä ja linkityspalvelusta. Asiasta järjestettiin kommenttikierros 6.4.-23.4.2021 ja 15.4. webinaari, jonne sai lähettää kysymyksiä. Taulukkoon on kerätty sopimusmuutoksesta saadut kommentit ja kysymykset sekä Kansalliskirjaston vastaukset.

Kommentoijan sektori	Kommentti / kysymys	Vastaus
Yliopistokirjasto	<p>Keskitetyn CDI-indeksin tarjoaminen maksutta vain niille kirjastoille, jotka käyttävät Finnaa ensisijaisena asiakaskäyttöliittymänä, asettaa yliopistokirjastot keskenään eriarvoiseen asemaan Kansalliskirjaston palvelujen suhteen. Toivoisimmekin Kansalliskirjastolta perusteluja sille, miksi se on rajaamassa keskitetyn tuen ulkopuolelle suuret yliopistokirjastot, jotka ovat eivät ole valinneet Finnaa ensisijaiseksi asiakaskäyttöliittymäksi. Kansalliskirjaston yliopistolain mukainen tehtävä on tarjota ja kehittää kansallisia palveluja kirjastoille. OKM:n rahoituksella toimivan Kansalliskirjaston tulisi toteuttaa tätä tehtävää tasapuolisesti ja järjestelmäriippumattomia ratkaisuja edistäen.</p>	<p>OKM rahoittaa Kansalliskirjaston peruspalveluja. Tällä rahoituksella turvataan Kansalliskirjaston keskeisimmät peruspalvelut kuten kulttuuriaineistolain mukainen toiminta sekä FinELib-palvelun, Finna-palvelun, metatietopalvelu Melindan sekä sanasto- ja ontologiapalvelu Finton ylläpito ja kehittäminen.</p> <p>Kansalliskirjasto saa OKM:ltä Finnan ylläpitoon ja kehittämiseen myönnettyä keskitettyä rahoitusta, jolla myös keskitetyn indeksin kustannukset katetaan. Keskitetty indeksi kuuluu Kansalliskirjastossa Finnan palvelukokonaisuuteen.</p> <p>Keskitettyä indeksiä ei hyödynnetä Finna.fissä, vaan indeksi tarjotaan OKM:n hallinnonalan korkeakoulukirjastoille osana Finnan alustapalvelua. Korkeakoulukirjastoille tarjotaan siis jatkossakin mahdollisuus hyödyntää tarjottua indeksiä osana Finna-asiakasliittymäänsä. Kaikkien korkeakoulukirjastojen käyttämät kirjastojärjestelmät on onnistuneesti integroitu Finnaan. Eli kaikilla korkeakoulukirjastoilla on mahdollisuus</p>

		<p>tasapuolisesti käyttää Finnan palveluja riippumatta taustajärjestelmästä.</p> <p>Kansalliskirjaston ja keskitetyn indeksin toimittajan Ex Libriksen välinen sopimus on kattanut keskitetyn indeksin käytön vain Finnan kautta jo edellisen keskitetyn indeksin PCI:n aikana. Sama ehto pätee CDI-muutoksen myötä päivitettyyn Kansalliskirjaston ja Ex Libriksen sopimukseen.</p>
Yliopistokirjasto	<p>Yliopistolain ja Kansalliskirjaston strategian mukaan: Kansalliskirjasto kehittää ja tarjoaa kansallisia palveluja laajasti tiedeyhteisölle, yliopistokirjastoille, yleisille kirjastoille, ammattikorkeakoulukirjastoille ja erikoiskirjastoille sekä edistää kirjastoalan kotimaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Kun keskitetty indeksi CDI tarjotaan nyt maksutta vain tiettyä käyttöliittymää (Finna) ensisijaisena asiakaskäyttöliittymänä käyttäville OKM:n hallinnonalan korkeakoulukirjastoille, jää suuria yliopistokirjastoja sekä Kansalliskirjaston palvelun että kansallisen keskitetyn rahoituksen ulkopuolelle.</p> <p>Lisäksi Kansalliskirjaston FinELib-palveluyksikön tuki kirjastoille konsortiosopimusten sisältämien lisensoitujen e-aineistojen aktivointiin hyödyttää nyt vain SFX-palvelua käyttäviä kirjastoja. Pidämme tärkeänä, että Kansalliskirjasto kehittää ja tarjoaa palvelut järjestelmäriippumattomasti ja yhdenvertaisesti kaikille OKM:n hallinnonalan korkeakoulukirjastoille.</p>	<p><i>Sama vastaus kuin yllä, mutta täydennetään SFX:n osalta:</i></p> <p>Alma-kirjastojärjestelmää käyttävät korkeakoulukirjastot aktivoivat E-aineistot Alman kautta eivätkä käytä ja tarvitse linkityspalvelu SFX:ää. Linkityspalvelu SFX tarjotaan osana Finnan palvelukokonaisuutta sitä edelleen käyttäville ja tarvitseville OKM:n hallinnonalan korkeakoulukirjastoille.</p> <p>FinELib-toimistolla ei ole pääsyä Alma-järjestelmään, ja tästä syystä toimisto ei tiedä, millaisia e-aineistosisältöjä Alma-järjestelmässä on. Tästä syystä FinELib-toimisto ei voi antaa ohjeita, miten Almassa tulee aktivoida sisältöjä. FinELib-konsortiossa asiaa on esitelty ja pyydetty kommentteja mm. konsortion aineistowebinaarissa.</p>
AMK-kirjasto	<p>Sopimukseen olisi hyvä avata millainen sopimus Kansalliskirjastolla on ExLibriksen kanssa keskitetystä indeksistä ja SFX:stä sekä mikä on sopimuksen irtisanomisaika.</p>	<p>Kansalliskirjastolla on toistaiseksi voimassa olevat sopimukset Ex Libriksen kanssa keskitetyn indeksin ja linkityspalvelu SFX:n käyttöoikeudesta. Keskitettyä indeksiä koskevan sopimuksen irtisanomisaika on kolme (3) kuukautta. Linkityspalvelu SFX:ää koskevassa sopimuksessa</p>

		<p>Kansalliskirjastolla on kuudenkymmenen (60) päivän irtisanomisaika.</p> <p>Kansalliskirjasto antaa tiedoksi sen ja Ex Libriksen välisen sopimuksen voimassaolon, mutta ei sisällytä tietoja palvelusopimuksen liitteisiin. Kansalliskirjaston tahtotila on tarjota keskitetty indeksi ja linkityspalvelu niitä Finnan yhteydessä hyödyntäville ja tarvitseville OKM:n hallinnonalan korkeakoulukirjastoille ilman äkillisiä muutoksia.</p>
<p>AMK-kirjasto</p>	<p>Liiteluonnoksessa todetaan, että ”Sopimuksen solmimishetkellä keskitetty indeksi on Central Discovery Index eli CDI (jatkossa Indeksi), joka on hankittu Kansalliskirjaston ja Ex Libris A Proquest Companyn (Järjestelmätoimittaja) välisellä sopimuksella ja rekisteröity Järjestelmätoimittajan palvelussa Kansalliskirjaston nimiin.”</p> <p>Kirjastomme ja Exlibris ovat aiemmin sopineet keskenään meillä nyt käytössä olevan CDI:n käytöstä. Nykyinen CDI on rekisteröity kirjaston nimiin. Käyttö ei perustu varsinaiseen sopimukseen, vaan siitä on sovittu ExLibriksen kanssa muulla tavoin. ExLibris on aiemmin ilmoittanut meille, että voimme käyttää omaa CDI:tä. Tavoitteenamme on joka tapauksessa säilyttää nykyiset aktivoinnit.</p> <p>Kysymyksemme kuuluu, miten olisi järkevä edetä:</p> <p>a) jatkammeko / onko meidän mahdollista jatkaa nykyisellä mallilla? b) voiko rekisteröinnin siirtää Kansalliskirjaston nimiin suoraan siten, että aktivointeja ei tarvitse tehdä uudelleen?</p>	<p>Kansalliskirjasto muuttaa palvelusopimuksen liitteitä 6a ja 6b rekisteröintiä koskevan kirjauksen osalta siten, että liitteissä todetaan: ”...ja jonka Kansalliskirjasto on rekisteröinyt Järjestelmätoimittajan kanssa Kansalliskirjaston nimiin.”</p> <p>Tällöin rekisteröinnin ei tarvitse välttämättä olla järjestelmätasolla tehtävä rekisteröinti Kansalliskirjaston nimiin, ja kirjastot voisivat jatkaa kirjastokohtaisesti luotujen CDI-instanssien käyttöä.</p> <p>Pyrimme varmistamaan, ettei kirjastoille aiheudu lisätyötä ja etteivät kirjastot joudu manuaalisesti kopioimaan aktivointeja indeksi-instanssista toiseen.</p>

	<p>c) joudummeko tekemään aktivoinnit uudelleen, kun Finnan PCI vaihtuu CDI:n, jos emme voi nykyistä Finnassa jo käytössä olevaa CDI:tä käyttää jatkossa? Nykyiset PCI aktivoinnit eivät vastaa CDI aktivointeja. Lisäksi olemme aktivoineet myös sellaisia kokoelmia CDI:ssä, joita PCI:ssä ei ole. Uudelleen aktivointi aiheuttaa meille lisätyötä ja lisäksi viivettä Finna-verkkokirjastomme kansainvälisten e-aineistojen hakuun.</p> <p><i>(Kysymys esitettiin webinaariin 15.4., jolloin luvattiin palata vastaukseen kommenttikierros vastausten yhteydessä.)</i></p>	
<p>AMK-kirjasto</p>	<p>Liiteluonnoksessa lukee: "...rekisteröity Järjestelmätoimittajan palvelussa Kansalliskirjaston nimiin."</p> <p>Nykyinen CDI on rekisteröity kirjastomme nimiin (hallinnoidaan Almassa, ei Finnassa). Aiheuttaako tämä ongelmia kirjastolle esim. siinä tilanteessa, jos Finnassa siirrytäänkin käyttämään jotain toista keskitettyä indeksiä? Haluamme käyttää siis jatkossakin omaa CDI:tä.</p>	<p>Kansalliskirjasto muuttaa palvelusopimuksen liitteitä 6a ja 6b rekisteröintiä koskevan kirjauksen osalta siten, että liitteissä todetaan: "...ja jonka Kansalliskirjasto on rekisteröinyt Järjestelmätoimittajan kanssa Kansalliskirjaston nimiin."</p> <p>Tällöin rekisteröinnin ei tarvitse välttämättä olla järjestelmätasolla tehtävä rekisteröinti Kansalliskirjaston nimiin, ja kirjastot voisivat jatkaa kirjastokohtaisesti luotujen CDI-instanssien käyttöä eri tilanteissa.</p> <p>Keskitetty indeksi CDI:stä Kansalliskirjastolla on toistaiseksi voimassa oleva sopimus indeksin toimittajan Ex Libriksen kanssa. Kansalliskirjaston tahtotila on tarjota keskitetty indeksi asiakasorganisaatioille siten, että siitä olisi heille mahdollisimman paljon hyötyä.</p>
<p>AMK-kirjasto</p>	<p>Reiluinta olisi, että ExLibris ja Kansalliskirjasto tekevät toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen CDI:stä niille Alma-kirjastoille jotka käyttävät Finnaa ja sitoutuu myös siihen että niin kauan kuin CDI tarvitaan Alma-kirjastoille, Kansalliskirjasto ei vaihda sitä toiseen indeksiin.</p>	<p>Kansalliskirjastolla on nimenomaan toistaiseksi voimassa oleva sopimus keskitetty indeksi CDI:stä Ex Libriksen kanssa. Sopimus mahdollistaa sen, että tarjoamme CDI:n sitä Finna verkkokirjastonsa yhteydessä hyödyntäville OKM:n hallinnonalan korkeakoulukirjastoille osana</p>

		keskitetysti rahoitettua Finnan palvelukokonaisuutta. Kansalliskirjaston tahtotila on tarjota keskitetty indeksi asiakasorganisaatioille siten, että siitä olisi heille mahdollisimman paljon hyötyä.
AMK-kirjasto	Toivomus on, että jo käyttöön otettu CDI-indeksi voidaan edelleen pitää käytössä, ja vain sopimus sen ympärillä muuttuu kirjaston ja ExLibriksen välisestä Kansalliskirjaston ja ExLibriksen väliseksi.	Tämä on Kansalliskirjaston tarkoitus, ja sopimusratkaisu mahdollistaa tämän CDI:tä Finna-verkkokirjastonsa yhteydessä hyödyntäville OKM:n hallinnonalan korkeakoulukirjastoille.
AMK-kirjasto	Meillä ei ollut mahdollisuutta konsultoida juristia, mutta luotamme muiden organisaatioiden juristien havaintoihin	-
Yliopistokirjasto	Meillä ei ole kommentoitavaa sopimusliitteiden muutoksiin. Asia on käsitelty lakimiehen kanssa.	-
Yhteiskirjasto	Ei kommentoitavaa, kiitokset!	-